

SPRAWOZDANIE
z realizacji zadań z zakresu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r.
o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej za rok 2023 r.

Zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2022.447 t.j.) w zakresie obowiązków gminy reguluje art. 176 ww. ustawy.

Do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

I. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Program Wspierania Rodziny dla Miasta Sokółów Podlaski na lata 2022 – 2024 został przyjęty uchwałą Nr XXX/200/2022 Rady Miejskiej W Sokółowie Podlaskim z dnia 27 czerwca 2022r.

Celem głównym przyjętego Programu jest rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Cele szczegółowe zbliżające do osiągnięcia celu szczegółowego:

- wsparcie rodziny naturalnej w sytuacji kryzysowej
- wsparcie rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych
- zapewnienie bezpieczeństwa rodzinom – przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji funkcji rodziny
- wspieranie kadr zajmujących się pomocą na rzecz rodzin.

Działania mające na celu realizację założeń programu nastawione były na bezpośrednią pracę z rodziną poprzez:

- analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie
- wzmocnienie roli i funkcji rodziny
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny
- podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny
- pomocy w integracji rodziny
- diagnozowanie problemów rodziny i dziecka
- prowadzenie monitoringu sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych

- monitorowanie sytuacji rodzin, zwłaszcza niewydolnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnionych, stosujących przemoc
- podejmowanie działań w środowisku, praca socjalna z rodzinami w kryzysie, inicjowanie interwencji w uzasadnionych przypadkach
- organizowanie wsparcia dla rodzin z problemem alkoholowym
- opracowanie planu pomocy dostosowanego do indywidualnych problemów i potrzeb rodziny, praca w kontrakcie socjalnym
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym
- współpraca ze wszystkimi instytucjami i organizacjami mającymi na celu pomoc rodzinie i dziecku
- utrzymanie zatrudnienia asystentów rodziny
- organizowanie konsultacji i mediacji rodzinnych oraz poradnictwa specjalistycznego: rodzinnego, prawnego i psychologicznego,
- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego – świetlic, klubów, ognisk wychowawczych, kół zainteresowań,
- realizowanie polityki prorodzinnej- stworzenie rodzinie warunków prawnych, ekonomicznych i społecznych, mających na celu wzmocnienie rodziny
- dożywianie dzieci w szkołach, przedszkolach i innych placówkach
- organizowanie akcji letnich i zimowych dla dzieci i młodzieży
- kształtowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny.

Przeprowadzona ewaluacja Programu przedstawiła nasilenie w realizacji wyznaczonych celów szczegółowych. Dane opracowano na podstawie informacji przekazanych przez instytucje do Centrum Pomocy Socjalnej, która dokonała zestawienia i przeprowadziła analizę osiągniętych celów. W roku 2023 w realizację Programu wpisywały się działania instytucji:

- Centrum Pomocy Socjalnej
- Urząd Miasta, w tym UM Ośrodek Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Komenda Powiatowa Policji
- Miejskie Przedszkola Publiczne
- Publiczne Szkoły Podstawowe
- Zespół Szkół Specjalnych
- Zespół Szkół Salezjańskich
- Ośrodek Sportu i Rekreacji
- Sokołowski Ośrodek Kultury
- Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Miejska Biblioteka Publiczna
- Caritas Diecezji Drohiczyńskiej

Cel 1: Wsparcie rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej

Na realizację celu składa się wsparcie rodzin borykających się z trudnościami, których nie są w stanie samodzielnie pokonać. Na terenie miasta funkcjonują instytucje publiczne oraz punkty wsparcia rodzin z dziećmi prowadzone przez osoby prywatne lub organizacje.

Rodziny trafiające do systemu pomocy społecznej obejmowane są pracą socjalną oraz specjalistycznym poradnictwem prawnym, psychologicznym, rodzinnym. W roku 2023 pracą socjalną objęto 211 rodzin. Obszar wsparcia i zakres zależny jest od sytuacji zastanej. Poradnictwo psychologiczne obejmowało 135 konsultacji, opinii, sesji, prawne 63 konsultacji w tym pisma. Rodziny, w których występuje problem nadużywania alkoholu bądź zdiagnozowano już problem uzależnienia, uzyskują wsparcie w Urząd Miasta Ośrodek Rozwiązywania Problemów Alkoholowych bądź są objęte działaniami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Przez cały okres wsparcia rodziny w kryzysie mają zapewnioną pomoc w formie poradnictwa prawnego,

psychologicznego, socjalnego, terapii uzależnień - 1380 porad i konsultacji, 98 w ramach prowadzonej socjoterapii.

Rodziny, które doświadczyły kryzysu spowodowanego wystąpieniem przemocy domowej objęte były działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego oraz powołanych Grup Roboczych/ Grup Diagnostyczno - Pomocowych w indywidualnych sprawach – 62 rodzin.

Przez cały okres ewaluacji zapewniono współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Cel.2: Wsparcie rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Na realizację celu składa się zapewnienie ciągłości asystentury rodzinnej, prowadzenie świetlic szkolnych i opiekuńczo – wychowawczych, organizowanie różnorodnych form integracji rodzin oraz organizacja czasu wolnego i przedsięwzięcia na rzecz dziecka i rodziny.

W roku 2023 wsparcie rodzin w formie asystentury rodzinnej realizowana była nieprzerwanie przez 2 asystentów, którzy pracą obejmowali 20 rodzin. W dwóch rodzinach zakończono pracę w związku zrealizowanym planem wsparcia.

Na terenie miasta funkcjonuje prowadzona przez organizację Caritas Diecezji Drohiczyńskiej świetlica socjoterapeutyczna w formie w opiekuńczej. Świetlica funkcjonuje cały rok i pracą obejmuje 25 dzieci.

Nieprzerwanie funkcjonują świetlice szkole we wszystkich szkołach podstawowych na terenie miasta. Świetlice zapewniają zajęcia rozwijające, pomoc w odrabianiu zadań domowych i w nauce, gry i zabawy, opiekę.

Placówki oświatowe systematycznie organizują warsztaty wzbogacające umiejętności, konkursy oraz przy współpracy z UM ORPA spotkania i warsztaty profilaktyczne.

W okresie wolnym od zajęć szkolnych Szkoły Podstawowe nr 2 i 4 , Zespół Szkół Specjalnych, Zespół Szkół Salezjańskich, Miejska Biblioteka Publiczna, Sokołowski Ośrodek Kultury, Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz UM Ośrodek Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Centrum Pomocy Socjalnej organizowały dla dzieci opiekę wraz z organizacją czasu. Zajęcia odbywały się na terenie placówek bądź w formie wyjazdowej.

Dla rodzin wielodzietnych kontynuowany był system ulg w formie programu „Sokołowska Rodzina 3+” oraz dystrybuowana karta w ramach rządowego programu „Duża Rodzina”.

Cel 3: Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji funkcji rodziny

Na osiągnięcie celu wpływ ma poziom materialnego wsparcia rodziny, który realizowany jest przez Centrum Pomocy Socjalnej. Z systemu pomocy społecznej rodzinom udzielano zabezpieczenia finansowego w formie świadczeń – 326 rodziny. W oparciu o pozostałe przepisy: poprzez realizację zasiłków rodzinnych – 582 odbiorców, funduszu alimentacyjnego - 141 uprawnionych, dodatków mieszkaniowych – 114 rodzin, oraz dodatków w ramach programów rządowych współfinansujących koszty utrzymania (dodatek węglowy, gazowy, elektryczny). W ramach realizacji zadań oświatowych udzielono pomocy materialnej o charakterze socjalnym 27 uczniom oraz stypendiów dla dzieci uzdolnionych – 319. Rodzinom wychowującym dzieci z niepełnosprawnością udzielono pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi – 12 dzieci.

Zapewniono pomoc w zakresie dożywiania dzieci i młodzież w stołówkach szkolnych – 204 osoby. Na realizację celu wpisuje się obowiązujący lokalny program osłony pozwalający objąć wsparciem dzieci z rodzin nie wpisujących się w system pomocy społecznej.

Cel 4: Wspieranie kadr zajmujących się pomocą dla rodzin

Na utrzymanie poziomu wspierania rodziny ma wpływ dostępność kadry, jej zróżnicowanie oraz sukcesywny rozwój kompetencji poprzez uczestnictwo w szkoleniach, konferencjach, warsztatach.

W okresie objętym ewaluacją utrzymano zatrudnienie asystentów rodziny na dotychczasowym poziomie – 2 osoby co zapewni rodzinom łatwą dostępność do specjalistów.

Wspieranie osób profesjonalnie zajmujących się wspieraniem rodzin realizowano poprzez udział w szkoleniach: pracownicy Centrum Pomocy Socjalnej, UM Ośrodek Rozwiązywania Problemów Społecznych, Komenda Powiatowa Policji, Zespół Interdyscyplinarny, Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ewaluacja Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Sokołów Podlaski na lata 2022 – 2024 wykazała, iż zadania wyznaczające realizację poszczególnych celów były realizowane i możliwie przez kilka różnych instytucji, placówek – zgodnie z ich kompetencjami. Zaangażowanie różnych instytucji i organizacji zapewnia wielostronne wsparcie rodzin, wzajemne uzupełnianie się w działaniach dzięki różnym zasobom kadrowym, doświadczeniu. Zaangażowanie się organizacji poza rządowych w system wsparcia rodziny jest wzbogaceniem realizowanych zadań.

Zrealizowane działania i inicjatywy przyczyniły się do wzmocnienia więzi rodzinnych, stworzyły możliwość poprawy relacji i funkcjonowania poszczególnych osób w rodzinie, wzmocnienia kompetencji. Wsparcie materialne bądź w formie usług zapewnia rodzinie poczucie bezpieczeństwa i stabilności, ogranicza powstawanie nowych sytuacji kryzysowych.

II. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem

W roku 2023 w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, Centrum Pomocy Socjalnej kontynuowało zatrudnienie dwóch asystentów rodziny w pełnym wymiarze czasu pracy. Ta forma wsparcia jest realizowana bez przerw w zatrudnieniu od roku obowiązywania zadania, co daje stabilność realizacji planu pracy z rodziną i poczucie bezpieczeństwa i realnego wsparcia dla jej członków.

W roku sprawozdawczym asystenci wspierali 20 rodzin, z których 3 rozpoczęło pracę po raz pierwszy. Współpracę z asystentami zakończyło 5 rodzin, z czego: 1 – brak współpracy (powiadomiono Sąd Rejonowy), 2- zmiana miejsca zamieszkania 9 przekazano informację o potrzebie wsparcia ośrodkowi pomocy społecznej zgodnie z miejscem zamieszkania) oraz 2 – zrealizowany plan pracy z rodziną (prowadzony okresowy monitoring).

Przez cały okres sprawozdawczy, asystentura rodzinna wspierana była specjalistycznym poradnictwem rodzinnym prowadzonym przez konsultanta prawnika, psychologa oraz pracę socjalną pracowników socjalnych. Asystenci rodziny rozwijają swoje umiejętności zawodowe poprzez uczestnictwo w szkoleniach i warsztatach tematycznych.

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej.

Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Z rodziną kandydującą na funkcję rodziny wspierającej zawierane jest porozumienie określające zasady współpracy. W roku sprawozdawczym nie zawarto porozumień.

Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są placówki wsparcia dziennego. Na terenie miasta funkcjonuje placówka wsparcia dziennego im. Jana Pawła II prowadzona przez Caritas Diecezji Drohiczyńskiej. Placówka mieści się w Domu Miłosierdzia Caritas w Sokołowie Podlaskim i swą działalnością obejmuje 25 dzieci.

III. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej

W roku 2023 miasto współfinansowało pobyt 20 dzieci w systemie pieczy zastępczej (w roku 2022 – 16), z 15 w rodzinnej formie, 5 w instytucjonalnej. Miasto realizując zapisy ustawy wydatkowało kwotę 200 083,83 zł.

IV. Potrzeby związane z realizacją zadań

Praca z rodziną winna opierać się na działaniach podejmowanych profilaktycznie: edukacji, poradnictwa, wsparcia w różnych obszarach i dla poszczególnych członków z uwagi na różne potrzeby tych osób. Ważne jest aby podejmowane działania nie sprowadzały się wyłącznie do oddziaływań w zakresie pomocy społecznej, ale aby włączać w system wsparcia rodziny jak najbardziej różnorodne instytucje i organizacje. Współpraca między jej przedstawicielami zapewni interdyscyplinarny charakter pomocy oraz możliwość dotarcia do większego grona odbiorców, co przełoży się na wzmocnienie rodzin w ich funkcjonowaniu.